

Orchestral Music. Ester Mägi.

Toccata Classics TOCC 0054

Firmamärk Toccata Classics ja ingliskeelne tekst CD ümbrisel kaunilt naeratava Ester Mägi pildi kõrval viitavad, et armastatud helilooja muusika on taas leidnud ühe rahvusvahelise väljundi. Internetist Inglise firma toodangut uurides leiame sajanditaguste ja elavate klassikute reast ka meie Veljo Tormise nime. Firma annab ühtlasi teada oma laiahaardelisest huvist paljude maade muusikakultuuri vastu. Eesti Raadio logo koos aastaarvudega 1992–2002 viitab, et helisalvestised on meie raadio muusikavaramust ning et raadio on osalenud tänuväärse koostööprojekti, mille käigus on jäädvustatud ja väga laiale kuulajate ringile nähtavaks/kuuldavaks tehtud ka Eesti Riiklik Sümfooniaorkester, dirigentide ja solistide võimekus ning helirežissööride rahvusvaheliselt aktsepteeritav professionaalsus. Ester Mägi orkestrimuusika plaad on tõeline kuulaja rõõm. Kaunis valik kaunitest teostest ei jälgi kronoloogiat, justkui viidates, et isiksus on paratamatult kätkevad helilooja igasse teosesse. Kes soovib sügavamat sõnaabi, informatsiooni ja analüüsi, peab luge-

ma kas inglise, saksa või prantsuse keeles Urve Lippuse põhjalikku kaaskirja. Heliplaadi esimene teos on “Vesper” (loodud 1990, orkestrile seatud 1998, dirigent Arvo Volmer, salvestatud oktoobris 2000 Mairo Maadiku režissööritööna). Ester Mägi imeteldav hingerahu ja kõrge nõudmised muusika esteetilisele täiusele teevad sellest teosest ühe eesti sümfoonia muusika pärl. Selles on ilu ja puhtust, mis jääb kestma üle aegade.

Klaverikontsert (loodud 1953, salvestatud 1992 Mati Braueri poolt, solist Ada Kuuseoks, dirigent Arvo Volmer) justkui illustreeriks helilooja arenguprintsiipe ja taotlusi, ühendades klassikalise kõlakultuuri ja vormitaotlused “ridade vahele peidetud” rahvuslikkusega, mis tollal, viiekümnendatel oli omamoodi loomingukaanon. Nende suundumuste tippteos on “Bukoolika”, mis on saanud Ester Mägi ja ühtlasi eesti muusika visiitkaardiks. Teos on kirjutatud 1983. aastal, heliplaadil on Maris Laanemetsa salvestatud heliülesvõte 1995. aasta iseseisvuspäeva kontserdilt. Dirigeerib Arvo Volmer.

Taas ajas tagasi, vastavalt kümme ja kakskümmend aastat, viivad meid “Variatsioonid klaverile, klarnetile ja kammerorkestrile” (1972, solistid Mati Mikalai ja Tarmo Pajusaar) ning lõpoteos Sümfoonia (1968), mis kõlavad Mihkel Kütsoni dirigeerimisel. Salvestised on aastast 2002, režissööriks Tanel Klesment. Ka need teosed on ajaproovile vastu pidanud, nad lihtsalt peegeldavad teisi kõlamaailmu, noore inimese avatud maailmanägemust ja vaielda-

matult suurt loomingulist annet. Heliplaadi viis teost on kuulatavad kodusel miljöös kui üks sõbralik ja positiivselt mõtteid häälestav kontsert.

VRIVE NORMET
muusikaajakirjanik

Üü tulök. Mari Kalkun.
Üunaviks Övov

Tervikmulje Mari Kalkuni esikplaadist kinnitab esmast muljet – tegemist on väga isikliku ja siira eneseväljendusega, muusikuga, kes esineb iseenda nimel ega laula talle hititrealite poolt ette söödetud laule. Ja kuidas saakski see nii olla, kui neiu on kõikide laulude viisi ja vahel ka sõnade autor ning mängib enda laulu saateks ka kitarr, kannelt, klaverit ja akordioni. Mari laulud on lihtsad ja kristalsed; lihtsus ja läbipaistvus pääsevad eriti mõjule tänu sellele, et hääli ja pillikoold asuvad helipildis “ees”, kuulajale väga lähedal ning saatepille on kasutatud väga ökonoomselt. Muusikaliselt toimib suunanäitajana eelkõige eesti folk oma vanemate ja uuemate kihistustega, kuid mingit hõngu lisab ka kuue- ja seitsmekümendate ameerika ja briti folk. Vahel kangastub ka midagi malevalaululikkude, kus on rohkem õhinat ja salmikute romantikat kui sisu, kuid need hetked on harvad. Lauljatar emapoolsed juured

on Kihnus ja isapoolsed Võrumaal, selgelt tuntavad on just viimased, sest mitu laulu on võru murdes. Plaat kestab vaid nädal nelikümne minutit, kuid sellegipoolest on siia mahtunud hulk kauneid palu, nende seas intiimne “Loe kümneni” (tekst Doris Karevalt), itkuline “Uni tulök” (Merca), atmosfääri poolest veidi varajast Joni Mitchelli meenutav “Kevadaimus 1951” (Bernard Kangro), Ramo Tedre flöödimänguga garneeritud “Mu õnn” (Rihhard Iher) ning akordionipala “Coup de chance”, mis ei jää sugugi alla Yann Tierseni kuulsale valsile filmist “Amélie”.

JOOSEP SANG

Õhtusöök sõpradega.
Ardo Ran Varres.

Eesti Draamateater

Liiga lihtne oleks lähtuda tõdemusest, et Ardo Ran Varrese teatrimuusika-albumit on juba kaua oodatud – muusikat teatrilavastustele, filmidele, kuuldemängudele ja muule etenduskuustile on Ardo Ran kirjutanud juba vähemalt seitse aastat. Kogumik “Õhtusöök sõpradega” koondabki viimase kuue aasta jooksul Draamateatri lavastustes kõlanud palu. On neid lavastusi, mis juba ununenud ja on ka neid, mida veel teatris näha saab, seega võib plaati võtta mitmeti – meenutada nähtut

(mis heade tükide puhul nangunii juhtub) või loo pealkirja (konteksti ehk lavastuse nime) ja muusikat kokku viies ette kujutada, millist tegevust see parajasti saata võiks. Lavastuses on muusika kujunduselement, meeolelu looja, ja ta võibki teinekord just seetõttu jääda märkamatuks, justkui tuuleõhk, mis kannab endas kas tärkava kevade paljulubavat hõngu või tulekahju kirbet haisu. Ardo Ran Varrese algupärane muusika selliseid dramaatilisi elemente sisaldabki – siin on aadellikult kaunis “Natalja teema” Turgenevi näidendile “Kuu aega maal”, tõttlik ja looduslähedane “Kulgemine” Pedajase/Lutsu “Kevadele”, kurjakuulutatavad ja traagilised teemad Shakespeare’i “Othellole” või siis helge ja leevendav nimilugu Marguliesi näidendile “Õhtusöök sõpradega”. Boonusena annab autor kuulajale veel ühe loo, mis seni etenduste poolt puutumata – plaadi lisaloo “33”. Läbitud draamaekursi järel mõjub see omaette helipõhjane, millele on kuulajal võimalus ise tegevus juurde mõelda. Dramaatika ja liikumine on sinna juba orkestri häälestusest alates sisse kirjutatud. Igapäevase elu dramaatilisele taustale üle kantuna on eriti ohtlikud plaadi rahulikud ja leebemad palad, mis võivadki argipäeva kummitama jääda.

TÖNU KARJATSE
muusika- ja filmikriitik

In Our Nature. José González.

Peacefrog PFG 114

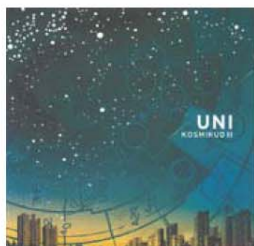
Rootsi argentiinlane, biokeemik ja trubaduur José González on teinud tugeva järje oma akustilise plaadi kohta haruldaselt edukale debyydile “Veneer” (2003). Ta täpses ja jõulises sõrmitsemises kohtuvad rocki energia, flamenco värving, Nick Drake’i finessid ja tänane intiimsus. Firmamärgiks on käteplaksud, kolksud kitarr korpusel ja kaasa tatsuv jal, mille juures on kontserdil eraldi digitaalse muunduriga mikrofoni. Lyyrilise, ennastunustava vokaali tunneb ära juba paarist fraasist. Uuema aja laulikuna teeb González koostööd ka teistsuguse kõlaga kooslustega (Zero 7, Embee, Junip) ning mõnedki ta videod on novaaatorlikud. Tema muusikaaluse juurde kuulub seegi, et mitmed tema tõlgendused yletavad originaali mõju. Teksti mõte avatakse tundlikult ja algusele elektrooniline harmoonia on muudetud paindlikuks akustikaks. Knivesi “Heartbeats” oli seni ta tuntuim lugu, Kylie Minogue’i diskohitt “Hand on Your Heart” sai uue siiruse, sel plaadil tehakse vääriliselt ymber Massive Attacki/Liz Frazeri “Teardrop”. Kitarripoole variatiivsuse ning nappide lisadega (mõnel korral ilmuvad

taustavokaal ja kume syntesaator) seltsib melanhoolne ja selge, laiema kandepinnaga sõnum. "Mis mõte on armastusel, mis teid tapma ja vihkama paneb?" ("Killing for Love") kõlab usuterrorismi ja perevägivalla maailmas õige kysimusena, mida avardab jõuline, flamenkoliku rytmikaga lugu. Armastuse võimalikkus "korduvate triviaalsuste" palge ees ("Cycling Trivialities") on samuti yldine probleem. González on algusest peale suutnud põneva mängutehnikaga leida uusi kõrvalteid, kuid et täius poleks hinge- tu, on sisse jäetud ka mõned kriginad ja spontaansed näpuvead. Siiski, mõni pala jääb ka fragmendiks.

Janu tõttu intiimse muusika järele toimivad need lood koguni staadioni- kontsertidel. Kyllap on ladinaameerikalik rytmika ja väljendusrikkus just see vajalik lisa euro-ameerika yhetaoliselt kõlama kippuvale trubaduurindusele. Pillivaldamise, laulu, harmoonia- taju ja sõnumi yhtsus teeb Gonzálezest praeguse "mees, laul ja ki- tar"-maailma tipu.

LAURI SOMMER
kirjanik ja muusik

KUULA KA NEID

Uni. Kosmikud II.

Kohvirecords. KREC 014 CD

Millenniumivahetuse paiku tegut- senud duo (Hendrik Luuk ja Taavi Laatsit) ilmub kuulaja ette taas plaadil, mis sisaldab paremikki 1999. aastal ilmunud albumilt "Kosmikud", lisaks varem avalda- mata ning seni kuulmata palad, mis olid kavandatud Uni teisele, il- mumata jäänud kauamängivale. Kiirelt muutuval eesti elektroonili- se muusika maastikul on see juba eiline päev, aktuaalne sellegipoo- lest.

Muusa. Laura.

Moonwalk MWCD 005

Korralikult produtseeritud ja este- tiliselt kujundatud albumil domi- neerib käimatõmbav raadiopopp, mida noor, vaieldamatult andekas lauljatar esitab nii eesti kui kui ka inglise keeles. Plaadil on mitu laulu, mis troonivad kodumaiste raadio- jaamade *playlist*-ide tipus.

JOOSEP SANG

MIDA KUULAD

JAAN TAMMSALU
Tallinna Jaani koguduse õpetaja

Rick Wakeman, "Rick Wakeman at Lincoln Cathedral".

See elektroonilise muusika suure me- he plaat kinnitab, et tõeliselt suur suudab imepäraselt välja võluda nii oma kümnetest süntesaatoritest, vana katedraali vanast orelist kui ka Steinway klaverist. Wakeman näitab end kui vana ja head veini, mis muu- tub aastatega aina paremaks.

Mac-talla, "...Mairidh Gaol Is Geol".

Keldi muusika müüb hästi. Valdav osa plaatidest, mida müüakse keldi muusika pähe, kannab endas odavat ja lamedat, muusikaga vaid veidi sar- nast võltskaupa. See plaat on teisest puust. Palju ehedust ja karget ilu.